Nicanor Babâră
Alexei Chirdeachin

PARTICULARITĂȚI CANTITATIVE ALE UNITĂȚILOR FONEMATICE ÎN CONTEXTUL SISTEMULUI FONOLOGIC (ÎN BAZA MATERIALULUI LIMBII ENGLEZE)

După cum se ştie, inventarul fonematic al unei limbi (în cazul de faţă a celei engleze) poate fi caracterizat calitativ (articulatoric) şi structural. Conform primului criteriu, acesta se divizează în vocalism şi consonantism, iar conform celui de-al doilea – în foneme simple (monoftongi, ocluzive şi constrictive) şi compuse (diftongi, triftongi şi africate).

Coraportul cantitativ-procentual al inventarului categorial se prezintă în felul următor: **I. Vocalismul: 1)** Unităţi simple: **a)** monoftongi: 1 (33,3% din valoarea numerică a categoriei unităţilor simple, 16,67% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic); **b)** total: 1 (33,3% din valoarea numerică a categoriei unităţilor simple, 16,67% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic); **2)** Unităţi compuse: **a)** diftongi: 1 (33,3% din valoarea numerică a categoriei unităţilor compuse, 16,67% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic); **b)** triftongi: 1 (33,3% din valoarea numerică a categoriei unităţilor compuse, 16,67% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic); **c)** total: 2 (66,7% din valoarea numerică a vocalismului, 33,3% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic); **3)** Total: 3 (100% din valoarea numerică a vocalismului, 50% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic); **4)** Mediu: 1,5 (50% din valoarea numerică a vocalismului, 25% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic); **5)** Extrema minimă: 1 (33,3% din valoarea numerică a categoriei de referinţă, 16,67% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic); **6)** Extrema maximă: 2 (66,7% din valoarea numerică a categoriei de referinţă, 33,3% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic); **7)** Amplitudinea: 1 (33,3% din valoarea numerică a categoriei de referinţă, 16,67% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic) cu direcţia negativă a dinamicii de ocurenţă. **II. Consonantismul: 1)** Unităţi simple: **a)** ocluzive: 1 (33,3% din valoarea numerică a categoriei unităţilor simple, 16,67% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic); **b)** constrictive: 1 (33,3% din valoarea numerică a categoriei unităţilor simple, 16,67% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic); **c)** total: 2 (66,7% din valoarea numerică a categoriei unităţilor simple, 33,3% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic); **2)** Unităţi compuse: **a)** africate: 1 (33,3% din valoarea numerică a categoriei unităţilor compuse, 16,67% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic); **b)** total: 1 (33,3% din valoarea numerică a consonantismului, 16,67% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic); **3)** Total: 3 (100% din valoarea numerică a vocalismului, 50% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic); **4)** Mediu: 1,5 (50% din valoarea numerică a consonantismului, 25% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic); **5)** Extrema minimă: 1 (33,3% din valoarea numerică a categoriei de referinţă, 16,67% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic); **6)** Extrema maximă: 2 (66,7% din valoarea numerică a categoriei de referinţă, 33,3% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic); **7)** Amplitudinea: 1 (33,4% din

BDD-A6577 © 2010 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:55:56 UTC)

valoarea numerică a categoriei de referinţă, 16,63% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic) cu direcţia pozitivă a dinamicii de ocurenţă. **III. Total: 1)** Unităţi simple: 3 (100% din valoarea numerică a categoriei de referinţă, 50% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic); **2)** Unităţi compuse: 3 (100% din valoarea numerică a categoriei de referinţă, 50% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic); **3)** General: 6 (100% din valoarea numerică a categoriei de referinţă, 100% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic). **IV. Mediu: 1)** Unităţi simple: 1,5 (50% din valoarea numerică a categoriei de referinţă, 50% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic); **2)** Unităţi compuse: 1,5 (50% din valoarea numerică a categoriei de referinţă, 50% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic); **3)** General: 3 (50% din valoarea numerică a categoriei de referinţă, 50% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic). **V. Extrema minimă: 1)** Unităţi simple: 1 (33,3% din valoarea numerică a categoriei de referinţă, 16,67% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic); **2)** Unităţi compuse: 1 (33,3% din valoarea numerică a categoriei de referinţă, 16,67% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic); **3)** General: 3 (50% din valoarea numerică a categoriei de referinţă, 50% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic). **VI. Extrema maximă: 1)** Unităţi simple: 2 (66,7% din valoarea numerică a categoriei de referinţă, 33,3% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic); **2)** Unităţi compuse: 2 (66,7% din valoarea numerică a categoriei de referinţă, 33,3% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic); **3)** General: 3 (50% din valoarea numerică a categoriei de referinţă, 50% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic). **Amplitudinea: 1)** Unităţi simple: 1 (33,4% din valoarea numerică a categoriei de referinţă, 16,63% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic) cu direcţia negativă a dinamicii de ocurenţă; **2)** Unităţi compuse: 1 (33,4% din valoarea numerică a categoriei de referinţă, 16,63% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic) cu direcţia pozitivă a dinamicii de ocurenţă; **3)** General: 0 (0% din valoarea numerică a categoriei de referinţă, 0% din numărul total al unităţilor sistemului fonologic) cu direcţia zero a dinamicii de ocurenţă.

Astfel, observăm ca la nivelul vocalismului predomină unităţi fonematice compuse: dintre cele 3 categorii se atestă numai o categorie de unităţi simple (monoftongi, 33,3% din numărul total al categoriilor din cadrul vocalismului) şi 2 categorii de cele compuse (diftongi şi triftongi, 66,7% din numărul total al categoriilor din cadrul vocalismului). La nivelul consonantismului situaţia este inversă: dintre cele 3 categorii 2 (ocluzive şi constrictive, 66,7% din numărul total al categoriilor din cadrul vocalismului) revin unităţilor fonematice simple, pe când o singură categorie (africate, 33,3% din numărul total al categoriilor din cadrul vocalismului) face parte din cele compuse, ceea ce ne permite să constatăm că la nivelul vocalismului predomină unităţi compuse, pe când la cel al consonantismului – cele compuse (Tab. 3). Atât la nivelul vocalismului, cât şi la cel al consonantismului se atestă egalitatea categorială, fiind prezente câte 3 categorii, în general 6 categorii în componenţa categorială totală a sistemului fonematic, fiecare categorie în parte constituind 16,67% din acesta.

În ceea ce priveşte coraportul cantitativ-procentual al inventarul fonematic, se atestă următorul tablou: **I. Vocalismul: 1)** Unităţi simple (monoftongi): 12 (/ɑː, ʌ, æ, e, ə, əː, i, iː, ɔ, ɔː, u, uː/). Fiecare unitate în parte constituie 8,33% din subcategoria de gradul I a compartimentului articulatoric de referinţă (în continuare S_1; în cazul de faţă din numărul total al monoftongilor şi implicit din numărul total al unităţilor vocalice simple), 8,33% din numărul total al unităţilor subcompartimentului structural de referinţă (în continuare SSR, aici din numărul total al unităţilor vocalice simple şi implicit al monoftongilor),

BDD-A6577 © 2010 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:55:56 UTC)

2,94% din numărul total al unităţilor compartimentului structural de referinţă (în continuare CSR, în cazul dat din numărul total al unităţilor simple, adică monoftongi din numărul total al monoftongilor, ocluzivelor şi contrictivelor), 3,7% din numărul total al unităţilor compartimentului articulatoric de referinţă (în continuare CAR; în cazul de faţă din numărul total al unităţilor vocalice (monoftongi, diftongi şi triftongi)), 1,96% din numărul total al unităţilor sistemului fonematic (în continuare F). Valoarea numerică totală a monoftongilor (S_1) şi implicit a unităţilor SSR constituie 35,3% din CSR, 44,4 % din CAR şi 23,53% din F; **2)** Unităţi compuse: **a)** diftongi: 9 (/ai, ei, ɔi, au, əu, ɛə, iə, ɔə, uə/). Fiecare unitate în parte constituie 11,1% din S_1 (în cazul de faţă numărul total al diftongilor), 6,67% din SSR (aici din numărul total al unităţilor vocalice compuse (diftongi şi triftongi)), 5,88% din CSR (în cazul dat din numărul total al unităţilor fonematice compuse (diftongi, triftongi şi africate)), 3,7% din CAR (în cazul de faţă din numărul total al unităţilor vocalice (monoftongi, diftongi şi triftongi)), 1,96% din F. Valoarea numerică totală a diftongilor constituie 60% din SSR, 52,94% din CSR, 33,3% din CAR, 17,65% din F; **b)** triftongi: 6 (/ˊaiə, ˊɛiə, ˊiiə, ˊɔiə, ˊauə, ˊəuə/). Fiecare unitate în parte constituie 16,67% din S_1 (în cazul de faţă numărul total al triftongilor), 6,67% din SSR (aici din numărul total al unităţilor vocalice compuse (diftongi şi triftongi)), 5,88% din CSR (în cazul dat din numărul total al unităţilor fonematice compuse (diftongi, triftongi şi africate)), 3,7% din CAR (în cazul de faţă din numărul total al unităţilor vocalice (monoftongi, diftongi şi triftongi)), 1,96% din F. Valoarea numerică totală a triftongilor constituie 40% din SSR, 35,29% din CSR, 22,2% din CAR, 11,77% din F **c)** total: 15 (diftongi + triftongi, 88,24% din CSR, 55,6% din CAR, 29,41% din F); **d)** mediu: 7,5 (44,12% din CSR, 27,75% din CAR, 14,71% din F); **e)** extrema minimă: Valoarea numerică – 6 (40% din SSR, 35,29% din CSR, 22,2% din CAR, 11,77% din F); **f)** extrema maximă: Valoarea numerică – 9 (60% din SSR, 52,94% din CSR, 33,3% din CAR, 17,65% din F); **g)** amplitudinea: 3 (20% din SSR, 17,65% din CSR, 11,1% din CAR, 5,88% din F). **II. Consonantismul: 1)** Unităţi simple: **1.1.** Ocluzive: **a)** orale: 6 (/p, t, k, b, d, g/). Fiecare unitate în parte constituie 16,67% din S_2 (numărul total al ocluzivelor orale), 11,1% din S_1 (numărul total al ocluzivelor), 4,55% din SSR (numărul total al unităţilor consonantice simple), 2,94% din CSR (numărul total al unităţilor simple), 4,17% din CAR (numărul total al unităţilor consonantice), 1,96% din F. (numărul total al unităţilor fonematice). Valoarea numerică totală a ocluzivelor orale constituie 66,67% din S_1, 27,27% din SSR, 17,65% din CSR, 25% din CAR, 11,77% din F; **b)** nazale: 3 (/m, n, ŋ/). Fiecare unitate în parte constituie 33,3% din S_2 (numărul total al ocluzivelor nazale), 11,1% din S_1 (numărul total al ocluzivelor), 4,55% din SSR (numărul total al unităţilor consonantice simple), 2,94% din CSR (numărul total al unităţilor simple), 4,17% din CAR (numărul total al unităţilor consonantice), 1,96% din F (numărul total al unităţilor fonematice). Valoarea numerică totală a ocluzivelor nazale constituie 33,3% din S_1, 13,64% din SSR, 8,82% din CSR, 12,5% din CAR, 5,88% din F; **c)** total: 9 (40,91% din SSR, 26,47% din CSR, 37,5% din CAR, 17,65% din F); **d)** mediu: 4,5 (49,96% din S_1, 20,46% din SSR, 13,24% din CSR, 18,75% din CAR, 8,83% din F); **e)** extrema minimă: 3 (33,3% din S_1, 13,64% din SSR, 8,82% din CSR, 12,5% din CAR, 5,88% din F); **f)** extrema maximă: 6 (66,67% din S_1, 27,27% din SSR, 17,65% din CSR, 25% din CAR, 11,77% din F); **g)** amplitudinea: 3 (33,37% din S_1, 13,63% din SSR, 8,83% din CSR, 12,5% din CAR, 5,89% din F), dinamica amplitudinii fiind pozitivă; **1.2.** Constrictive: **a)** fricative: 10 (/f, θ, s, ʃ, h, v, ð, z, ʒ, r/). Fiecare unitate în parte constituie 10% din S_2 (numărul total al fricativelor), 7,69% din S_1 (numărul total al constrictivelor), 45,55% din SSR (numărul

BDD-A6577 © 2010 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:55:56 UTC)

total al unităţilor consonantice simple), 29,41% din CSR (numărul total al unităţilor simple), 41,67% din CAR (numărul total al unităţilor consonantice), 19,61% din F (numărul total al unităţilor fonematice). Valoarea numerică totală a fricativelor constituie 76,92% din S_1, 45,55% din SSR, 29,41% din CSR, 41,67% din CAR, 19,61% din F; **b)** laterale: 1 (/l/). Fiind reprezentată printr-o singură unitate fonematică, valoarea numerică a lateralelor constituie 7,69% din S_1, 4,55% din SSR, 2,94% din CSR, 4,17% din CAR, 1,96% din F; **c)** semivocale: 2 (/w,j/). Fiecare unitate în parte constituie 50% din S_2 (numărul total al semivocalelor), 7,69% din S_1 (numărul total al constrictivelor), 4,55% din SSR, 2,94% din CSR, 4,17% din CAR, 1,96% din F. Valoarea numerică totală a semivocalelor constituie 15,39% din S_1, 9,1% din SSR, 5,88% din CSR, 8,33% din CAR, 3,92% din F; **d)** total: 13 (59,1% din SSR, 38,24% din CSR, 54,17% din CAR, 25,49% din F); **e)** mediu: 6,5 (19,7% din SSR, 12,75% din CSR, 18,06% din CAR, 8,5% din F); **f)** extrema minimă: 1 (4,55% din SSR, 2,94% din CSR, 4,17% din CAR, 1,96% din F); **g)** extrema maximă: 13 (38,24% din CSR, 54,17% din CAR, 25,49% din F); **h)** amplitudinea: 4 (11,77% din CSR, 16,67% din CAR, 7,84% din F); **1.3.** Total: 22 (64,71% din CSR, 91,7% din CAR, 43,14% din F); **1.4.** Mediu: 11 (32,36% din CSR, 45,85% din CAR, 21,57% din F); **1.5.** Extrema minimă: 9 (26,47% din CSR, 37,5% din CAR, 17,65% din F); **1.6.** Extrema maximă: 13 (38,24% din CSR, 54,17% din CAR, 25,49% din F); **1.7.** Amplitudinea: 4 (11,77% din CSR, 16,67% din CAR, 7,84% din F), dinamica amplitudinii fiind negativă; **2)** Unităţi compuse (africate): 2 (/ʧ, ʤ/). Fiecare unitate în parte constituie 50% din S_1 (numărul total al africatelor) şi implicit din SSR (numărul total al unităţilor consonantice compuse), 5,88% din CSR (numărul total al unităţilor compuse), 4,17% din CAR (numărul total al unităţilor consonantice), 1,96% din F. Valoarea numerică totală a africatelor şi implicit a unităţilor consonantice compuse constituie 11,77% din CSR, 8,33% din CAR, 3,92% din F; **3)** Total: 24 (47,06% din F); **4)** Mediu: 12 (23,53% din F); **5)** Extrema minimă: 2 (3,92% din F); **6)** Extrema maximă: 22 (43,14% din F); **7)** Amplitudinea: 20 (39,22% din F) cu dinamica pozitivă; **III. Total: 1)** Unităţi simple: 34 (66,7% din F); **2)** Unităţi compuse: 17 (33,3% din F); **3)** General: 51 (100% din F); **IV. Mediu: 1)** Unităţi simple: 17 (33,35% din F); **2)** Unităţi compuse: 8,5 (16,65% din F); **3)** General: 25,5 (50% din F); **V. Extrema minimă: 1)** Unităţi simple: 12 (23,53% din F); **2)** Unităţi compuse: 2 (3,92% din F); **3)** General: 24 (47,06% din F); **VI. Extrema maximă: 1)** Unităţi simple: 22 (43,14% din F); **2)** Unităţi compuse: 15 (29,41% din F); **3)** General: 27 (52,94% din F); **VII. Amplitudinea: 1)** Unităţi simple: 10 (19,61% din F, dinamica negativă); **2)** Unităţi compuse: 13 (25,49% din F, dinamica pozitivă); **3)** General: 3 (5,88% din F, dinamica pozitivă);

Reieşind din cele expuse, observăm că la nivel categorical şi cel de unităţi dinamica valorilor cantitative poate fi pozitivă sau negativă, în funcţie de componenţa fonematică numerică a fiecărei categorii în parte. În ceea ce priveşte vocalismul, la nivel de monoftongi şi implicit al unităţilor vocalice simple dinamica este 0 la nivel de subcategorie, pozitivă la cel de categorie şi negativă la cel de inventarul total. În cazul diftongilor, se atestă alternanţa ascendant-descendentă a dinamicii negative şi a celei de 0; triftongii demonstrează stabilitatea dinamicii pozitive. În cazul consonantismului, ocluzivele se caracterizează printr-o dinamică descendentă pozitiv-negativă, constrictivele – prin stabilitatea dinamicii negative. Africatele demonstrează modificări descendent-ascendente ale dinamicii (0 – negativă – pozitivă). În general, unităţile fonemice simple au o dinamică negativă, pe când cele compuse – pozitivă, suma dinamicilor la nivelul inventarului total fiind egală cu 0 (Tab.1).

BDD-A6577 © 2010 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:55:56 UTC)

Tab. 1. Coraport între valori categoriale şi cele de unităţi în sistemul fonologic al limbii engleze

Inventarul categorial-fonemic			%*											
			din subcategorie				din categorie				din inventarul total			
			C	U	Diferenţa		C	U	Diferenţa		C	U	Diferenţa	
					V	Dn			V	Dn			V	Dn
Vocalismul	Simple	Monoftongi	100	100	0	0	100	44,4	66,6	+	16,67	23,53	6,86	–
		Total	–	–	–	–	100	44,4	66,6	+	16,67	23,53	6,86	–
	Compuse	Diftongi	50	60	10	–	33,3	33,3	0	0	16,67	17,65	0,98	–
		Triftongi	50	40	10	+	33,3	22,2	11,1	+	16,67	11,77	4,9	+
		Total	100	100	0	0	66,7	55,5	11,2	+	33,3	29,41	3,89	+
	Total		–	–	–	–	100	100	0	0	50	52,94	2,94	–
Consonantismul	Simple	Oclusive	50	40,91	9,09	+	33,3	37,5	4,2	–	16,67	17,65	0,98	–
		Constrictive	50	59,1	9,1	–	33,3	54,17	20,87	–	16,67	25,49	8,82	–
		Total	100	100	0	0	66,7	91,7	25	–	33,3	43,14	9,84	–
	Compuse	Africate	100	100	0	0	33,3	8,33	5	–	16,67	3,92	12,75	+
		Total	–	–	–	–	33,3	8,33	5	–	16,67	3,92	12,75	+
	Total		–	–	–	–	–	–	–	–	50	47,6	2,4	+
Total	Simple		–	–	–	–	–	–	–	–	50	66,7	16,7	–
	Compuse		–	–	–	–	–	–	–	–	50	33,3	6,7	+
	General		–	–	–	–	–	–	–	–	100	100	0	0

***** C – nivel categorial, U – nivel de unităţi, V – Valoare, Dn – dinamică. Subcategorie – unităţi simple şi compuse, categoria – vocalism (pentru vocale) şi consonantism (pentru consoane).

****** „+" înseamnă că valorile procentuale ale unităţilor fonematice la nivel categorial sunt mai mari decât la cel al unităţilor (dinamica fiind pozitivă), „–" – invers (dinamica fiind negativă), „0" arată egalitatea acestora.

Referinţe bibliografice

1. A. Chirdeachin, N. Babâră. *Încă o dată despre ocurenţa africatelor în engleză*// Analele Ştiinţifice ale Universităţii de Stat din Moldova. Seria „Ştiinţe filologice". – Chişinău, CEP USM, 2006, p. 258-261.

2. N. Corlăteanu. *Fonetica limbii moldoveneşti literare contemporane*. – Chişinău, Lumina, 1978, 232 p.

BDD-A6577 © 2010 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:55:56 UTC)

3. N. Corlăteanu, Vl. Zagaevschi. *Fonetica*. – Chişinău, Lumina, 1993, 272 p.

4. F. Dimitrescu. *Introducere în fonetica istorică a limbii române*. – Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1967, 183 p.

5. G. Gogin, I. Evtuşenco. *Fonetica*// Limba moldovenească literară contemporană. Vol. 2. – Chişinău, Lumina, 1970, p. 5-84.

6. D. Macrea. *Probleme de fonetică*. – Bucureşti, Editura Academiei RPR, 1953, 105 p.

7. A. Roceric-Alexandrescu. *Fonostatistica limbii române*. – Bucureşti, Editura Academiei RSR, 1968, 173 p.

8. С. А. Томачинский. *Квантитативные методы определения бифонемных сочетаний в английском языке// Квантитативные методы отбора учебного материала по иностранному языку для неязыкового вуза*. – Свердловск, УГУ, 1990, p. 132-137.

Universitatea de Stat din Moldova
Academia de Studii Economice din Moldova

BDD-A6577 © 2010 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:55:56 UTC)